

ideoque nullum extra esse, nec esse posse. (2) Putat universos Mundos si aliqui essent, ex iisdem corporibus constare necesse esse, cum sint ejusdem naturæ, corporum etiam unumquodque potentiam eandem habere; Si itaque plures essent Mundi, Terra alterius Mundi, ad hujus Mundi medium seu centrum ferretur; vel vice versa. (3) Non apta ea censet, quæ extra hunc Mundum essent, esse in Loco: neque tempus fenescere ipsa facere: neque ullius eorum esse ullam mutationem, proinde non posse esse. (4) Putat motum unius Mundi (in puncto contactus confinium Mundorum) alterius motum impedire. (5) Spatium triquetrum intra illos relictum, esset Vacuum illud nega-

tum. (6) Esset eorum numerus incertus. (7) Massa materiæ esset dispersa in plures Mundos & non glomerata in unum, cum tamen natura compendia quærat. (8) Non necessarium nec bene factum esse concludit, extorres ordinare cives à civibus. (9) Non esset unus & primus motor, &c. Schola *Theologica* in hoc quidem cum Aristotele, dum Mundum statuit esse unicum, consentit; sed ab eo quod asserit impossibile etiam esse, plures Mundos posse esse, dissentit; Plures enim posse & potuisse à Deo condidi Mundos, Theologi omnino credunt, etiam si unicum liberè in tempore actu Deus condiderit. De quibus *lib. ult. pluribus*.

Theologorum sententia.

CAPUT XXXV.

De Spatio Imaginario extra Mundum.

Quid sit extra Mundum.

Quia secundum Aristotelem tanquam Philosophorum Principem, ut & communio opinionem tam Philosophorum quam Theologorum, extra hunc Mundum plures Mundi non sunt; Mundum verò denique finem habiturum, sanã ratio dicitur; cum quoque sit contra Deum & Naturam, aliquid (*excepto Deo*) esse infinite protensum; Ideoque mens humana quid extra Mundum (sive illum finiat, aut primum illud *sic dictum* mobile; Aut Cælum Empyreum; aut Aquæ illæ supra Cælos creditæ; aut aliquid aliud) denique sit? Quidve illum contineat vel circumscribat? curiosè disquirunt Aristoteles *lib. 3. de Cælo cap. 8. & 9.* supra Cælum supremum (quod illi Cælum Stellatum seu corpus naturale vel substantia ultimæ conversionis est) neque LOCUM neque TEMPUS neque VACUUM, sed prorsus NIHIL esse, expressè statuit; imò nec ullum corpus naturale ibi esse posse, rationationibus suis confirmare studet. &c. Quidam verò statuunt ibi Spatium aliquod Imaginarium; Quod vocant *ubicationes possibiles*; Hæ autem variis varia imaginandi seu fingendi occasionem præbent.

Connimbricenses in Physicor. Arist.

Aristoteles extra Mundum nihil esse statuit.

Quid Spatium Imaginarium?

*lib. 8. cap. 10. quæst. 2. Art. 4. de Spatio quod tam intra quam extra Cælum funditur, statuunt: Primò hoc Spatium non esse veram quantitatem trinã dimensione præditam, alioquin non possent recipi in eo corpora. Cùm plures ejusmodi dimensiones in eodem situ naturæ viribus simul esse nequeant. Item nec esse ullum aliud reale ac positivum ens, cùm nihil tale præter Deum ab æterno fuerit, hoc verò Spatium semper extiterit, semperque esse debeat. Secundò, Spatium hoc non esse ens rationis, cùm ab eo re ipsa, absque opera intellectus, intra Mundum corpora recipiantur, & extra Mundum recipi queant. In hoc igitur imaginario Spatio actu est Deus, non ut in aliquo ente reali, sed per suam immensitatem: quam quia tota Mundi universitas capere non potest, necesse est etiam extra Cælum, in infinitis Spatiis existere. Ubi advertendum, aliter Deum in se ipso, aliter in rebus creatis, aliter extra Mundum esse. Est enim in se, quia nullius eget adminiculo, est in rebus creatis per suam essentiam, præsentiam & potentiam, est extra Cælum, quia à nullo seu vero seu imaginario loco excludi potest. Concipimus itaque illud spatium extra Mundum, ita ut illic verè sit, non tamen ut ens reale & positivum &c. Quod & *lib. 1.**

Connimbricenses sententia.